

**STRATÉGIA INTEGRÁCIE CUDZINCOV A UTEČENCOV
V MESTE MICHALOVCE**

Obsah

PREAMBULA	3
ÚVOD	4
1. AKTUÁLNA SITUÁCIA V MESTE MICHALOVCE A VÝZNAM PRIJATIA STRATÉGIE PRE INTEGRÁCIU CUDZINCOV A UTEČENCOV.....	5
2. HLAVNÉ CIELE STRATÉGIE INTEGRÁCIE.....	8
3. CIEĽOVÉ SKUPINY STRATÉGIE INTEGRÁCIE	11
4. PRINCÍPY ZASTÚPENÉ V STRATÉGII INTEGRÁCIE CUDZINCOV A UTEČENCOV V MESTE MICHALOVCE	14
5. OPATRENIA STRATÉGIE INTEGRÁCIE CUDZINCOV A UTEČENCOV V MESTE MICHALOVCE	15
5.1 OBLASŤ MAPOVANIA POTRIEB CUDZINCOV A UTEČENCOV ŽIJÚCICH V MESTE MICHALOVCE	15
5.2 OBLASŤ VZDELÁVANIA	17
5.3 OBLASŤ BÝVANIA	21
5.4 OBLASŤ ZAMESTNANOSTI	22
5.5 OBLASŤ SOCIÁLNEJ A ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI	24
5.6 OBLASŤ SPOLUNAŽÍVANIA CUDZINCOV, UTEČENCOV A DOMÁCEHO OBYVATEĽSTVA	26
5.7 Oblasť budovania odborných kapacít	29
ZÁVER.....	32
ZBER DÁT	33
PRÍKLADY DOBREJ PRAXE.....	34
PRÍLOHY	37

PREAMBULA

Po vypuknutí konfliktu na Ukrajine došlo zo strany mesta Michalovce k vytvoreniu veľkokapacitného centra pre utečencov a utečenkine z Ukrajiny. Urobilo tak ako prvé zo všetkých miest Slovenska. V danom období išlo o prvé centrum takéhoto typu, ktorého cieľom bolo v čo najväčšej možnej miere zabezpečiť prístup k podaniu žiadosti o dočasné útočisko na území Slovenskej republiky a zároveň poskytnúť dočasné ubytovanie a teplú stravu pre utečencov z Ukrajiny.

Zároveň bolo pre spomínané osoby zabezpečené aj poskytovanie odborného sociálneho poradenstva, s cieľom nájdania určitého riešenia pri riešení ich nepriaznivej životnej situácie. Všetky vyššie uvedené činnosti sa realizovali najmä vďaka vytvoreniu úzkej ako aj efektívnej spolupráce medzi Mestom Michalovce, Mestskou políciou Michalovce ako aj ďalšími zložkami štátnej správy a samosprávy. Súčasťou tejto spolupráce boli aj neziskové, cirkevné a medzinárodné organizácie, ako napr. UNHCR a UNICEF, ktoré vo veľkokapacitnom centre vytvorili bezpečné a podporné miesto tzv. Blue Dot. Spomínané organizácie zabezpečovali poskytovanie terénneho poradenstva, tlmočenie, tvorbu komunitných aktivít a podporu pri riešení sociálnych a právnych otázok.

Od vypuknutia vojnového konfliktu na Ukrajine sa Mesto Michalovce aktívne a intenzívne venuje integrácii cudzincov (vrátane štátnych príslušníkov tretích krajín, migrantov a utečencov). Potvrďuje to aj skutočnosť, že Mesto Michalovce spustilo činnosť Integračného centra, ktoré od 1. apríla 2025 poskytuje svojim klientom a klientkam rôznorodé služby, a to v súlade s medzinárodným humanitárnymi štandardami, ktorých zárukou je aj kľúčové členstvo mesta Michalovce v Sieti bezpečných bodov, ktorú zastrešuje Únia miest Slovenska s podporou UNHCR.

Hlavnou úlohou Integračného centra je realizovať rôzne besedy, kurzy, workshopy, edukačné ako aj spoločenské aktivity. Klientom spomínaného centra sa zároveň na pravidelnej báze poskytujú psychologické ako aj sociálne poradenstva s cieľom riešiť ich nepriaznivú životnú situáciu, v ktorej sa ocitli. Účelom činnosti je prispieť k ľahšiemu sociálnemu začleneniu osôb z cieľovej skupiny do spoločnosti.

Mesto Michalovce si je aj napriek skutočnosti, že sa snaží v čo najväčšej miere uľahčiť proces celkovej integrácie cudzincov a utečencov do spoločnosti, vedomé, že vždy môže dôjsť k identifikovaniu nových problémov, ktoré môžu spomínaný celkový proces spomaľovať. Aj z tohto dôvodu bude Mesto Michalovce aj naďalej vynakladat' úsilie, aby boli spomínané skupiny obyvateľov podporované k samostatnosti.

ÚVOD

Význam prijatia *Stratégie pre integráciu cudzincov a utečencov v meste Michalovce* spočíva najmä v skutočnosti, že sa mesto Michalovce snaží spomínaným osobám v čo najväčšej možnej miere podať pomocnú ruku pri riešení ich nepriaznivej životnej situácie, v ktorej sa ocitli. Zároveň zohráva dôležitú úlohu aj to, aby mesto Michalovce disponovalo takouto Stratégiou aj s ohľadom na budúcnosť, nakoľko pri integrácii cudzincov ide o komplexný proces s dlhým časovým rozmedzím pre jeho riešenie. Na jednej strane je potrebné sa zamerať na vytváranie integračnej podpory zo strany mesta a zároveň zabezpečiť prijatie integračných procesov zo strany cudzincov a utečencov, napr. v podobe učenia sa nového jazyka alebo rešpektovania zákonov platných na Slovensku. Na druhej strane je potrebné vytvárať z pohľadu majoritnej spoločnosti vhodné životné podmienky ale aj podporovať integračné aktivity s cieľom uľahčenia celkového procesu integrácie cudzincov a utečencov. Ak dôjde k zabezpečeniu spomínaných činností, prinesie to pozitíva v skutočnosti, že spoločnosť bude môcť v plnej miere využívať potenciál cudzincov a utečencov k rozvoju mesta ako takého.

Stratégia zaoberajúca sa integráciou cudzincov a utečencov v meste Michalovce bola vyhotovená v spolupráci s viacerými subjektmi, ktoré svojimi aktivitami aktívnym spôsobom prispievajú k riešeniu situácie cudzincov a utečencov v meste Michalovce a jeho blízkom okolí. Na začiatku tvorby *Stratégie* došlo k procesu komunitného sieťovania subjektov, ktoré by mohli byť oslovené za účelom ich participácie na tvorbe pripravovaného strategického dokumentu. Po vytypovaní konkrétnych subjektov došlo k dohodnutiu a následne k realizácii spoločných pracovných stretnutí. Išlo napríklad o: NIVAM, SHR, UNHCR, INDRIEL, OCP PZ Michalovce, Filantropia Michalovsko-košickej eparchie a ďalších.

Na úvodnom pracovnom stretnutí došlo k presnému zadefinovaniu jednotlivých cieľov, ktoré majú byť obsiahnuté v pripravovanej *Stratégii integrácie cudzincov a utečencov v meste Michalovce*. Zároveň boli definované následné kroky, vyplývajúce z budúcej spolupráce členov pracovnej skupiny. Po vypracovaní pracovnej verzie *Stratégie* došlo k procesu konzultácie jej obsahu so zástupcami danej komunity. Zároveň bola pracovná verzia *Stratégie* zaslaná aj zástupcom UNHCR a SHR, vďaka čomu sa vytvorila možnosť implementácie návrhov a odporúčaní od vyššie uvedených subjektov.

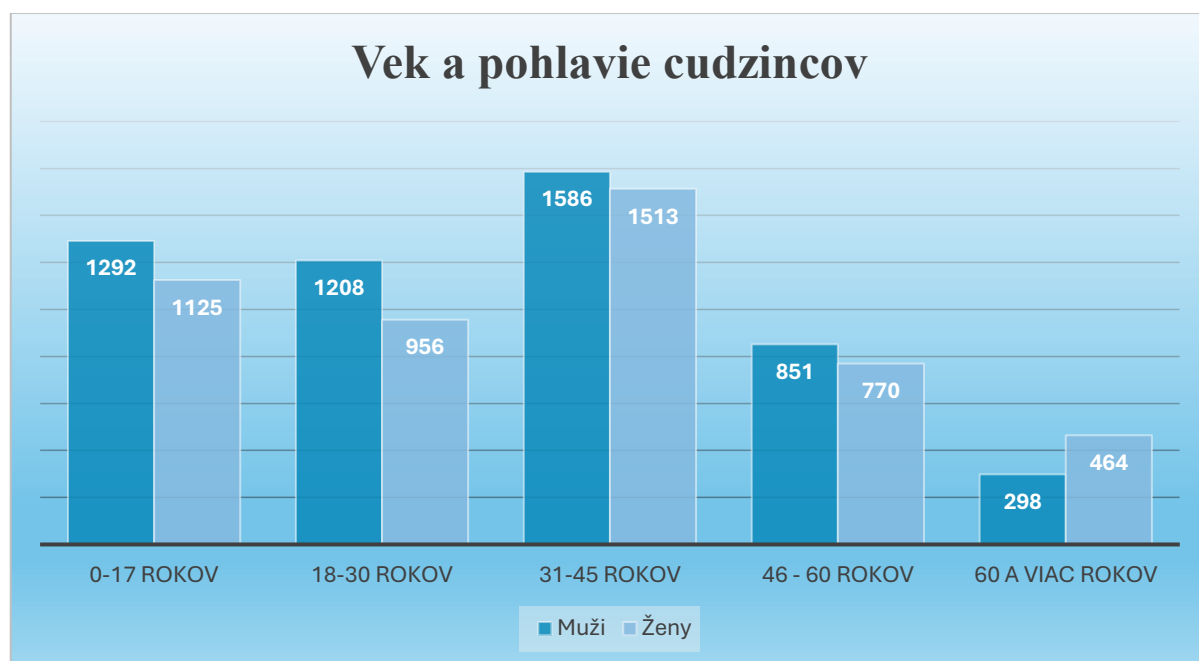
1. AKTUÁLNA SITUÁCIA V MESTE MICHALOVCE A VÝZNAM PRIJATIA STRATÉGIE PRE INTEGRÁCIU CUDZINCOV A UTEČENCOV

Michalovce sú okresným mestom sídliačim na východnom Slovensku, pričom sú zároveň považované aj za centrum regiónu Zemplín. Vďaka svojej geografickej polohe ako aj relatívne blízkej vzdialenosti k hranici s Ukrajinou sa stalo už v minulosti mestom, do ktorého prichádzalo viacero cudzincov, pochádzajúcich najmä z Ukrajiny.

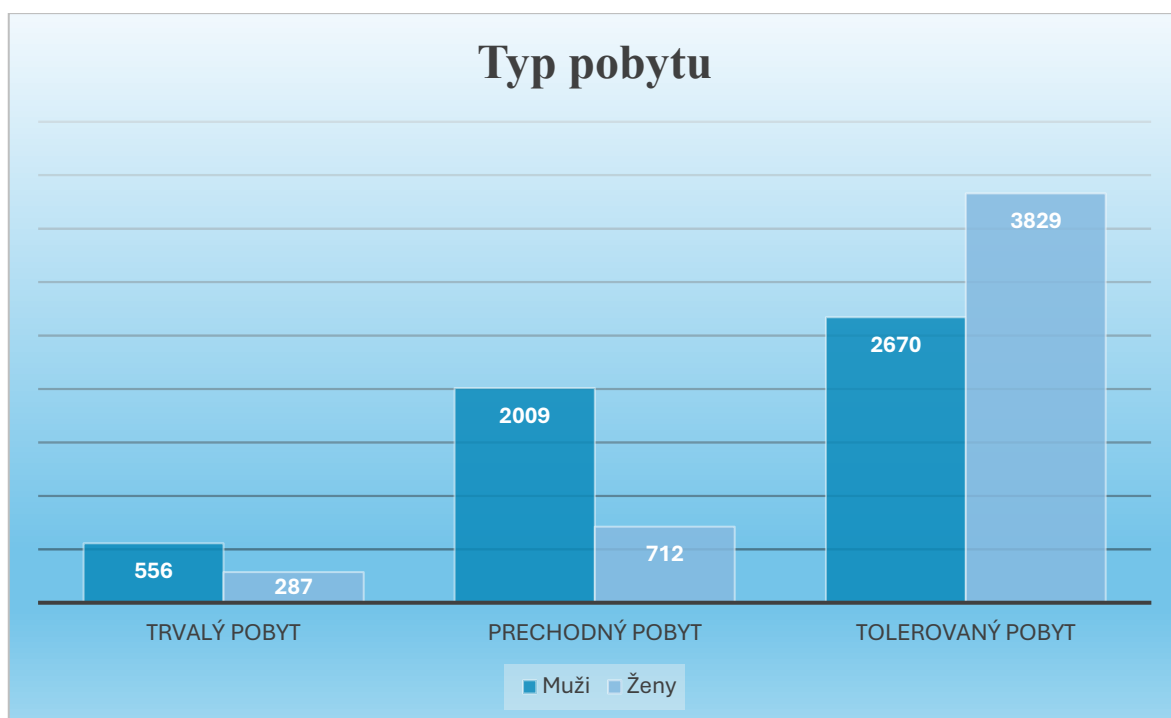
Na základe údajov získaných od ÚHCP žilo k 31. októbru 2025 na území mesta Michalovce celkovo 10 063 cudzincov. Z nich 843 malo trvalý pobyt (8,4%), 2 721 malo prechodný pobyt (27%) a 6 499 malo tolerovaný pobyt (64,6%). V uvedenom čase tvorili najpočetnejšiu časť cudzincov v Michalovciach osoby vo veku 31-45 rokov (30,8%). Druhou najpočetnejšiu skupinou boli deti a mladí ľudia vo veku 0-17 rokov (24%). Z celkového počtu cudzincov predstavovali muži – 52% a ženy - 48%. Z pohľadu krajiny pôvodu tvorili najpočetnejšiu skupinu cudzinci pochádzajúci z Ukrajiny.

K predmetnému štatistickému údaju celkového počtu cudzincov je potrebné uviesť, že v celkovej početnosti sú aj osoby, ktoré prešli iba samotnou registráciou v meste Michalovce a následne pokračovali ďalej v presune do iných častí Európy a sveta.

Podrobnejšia charakteristika cudzincov žijúcich v Michalovciach k 31. októbru 2025 je vyobrazená v nasledujúcej grafickej podobe:

Graf č.1: Počet cudzincov podľa veku a pohlavia v meste Michalovce
(Zdroj: ÚHCP, k 31. októbru 2025)

Graf č. 2: Počet cudzincov podľa typu pobytu v meste Michalovce
(Zdroj: ÚHCP, k 31. októbru 2025)

Graf č. 3: Najčastejšie sa vyskytujúce krajiny pôvodu cudzincov
(Zdroj: ÚHCP, k 31. októbru 2025)

Situácia súvisiaca s rýchlym nárastom počtu osôb pochádzajúcich z tretích krajín predstavuje pre každé mesto náročnú výzvu aj určitú formu záťaže. Je to najmä z dôvodu, že je nevyhnutné sa zamerať na riešenie nových krízových situácií v krátkom časovom

úseku. Nakoľko pri príchode väčšieho počtu cudzincov a utečencov v krátkom časovom rozmedzí vzniká pre mesto nová špecifická situácia, je preto potrebné, aby mesto na takúto situáciu promptne zareagovalo formou vytvorenia dostatočných personálnych ako aj finančných kapacít.

Proces integrácie cudzincov a utečencov zasahuje do širokého spektra oblastí spoločenského života a preto si vyžaduje koordinovaný prístup verejných inštitúcií, samospráv, občianskeho a súkromného sektora. Ide napríklad o oblasti:

- Zamestnanosť: zabezpečenie prístupu na trh práce a ekonomickej sebestačnosti,
- Vzdelanie: zabezpečenie prístupu k vzdelávaniu a povinnej školskej dochádzky,
- Zdravotná a sociálna ochrana: zabezpečenie prístupu k zdravotnej starostlivosti a k sociálnemu zabezpečeniu,
- Bývanie: zabezpečenie prístupu k primeranému bývaniu,
- Jazyková bariéra: zabezpečenie prístupu k jazykovému vzdelávaniu,
- Kultúra: zabezpečenie podpory pre rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti a podpore pre vytváranie interkultúrneho dialógu.

2. HLAVNÉ CIELE STRATÉGIE INTEGRÁCIE

Mesto Michalovce si stanovilo za cieľ vytvoriť *Stratégiu pre integráciu cudzincov a utečencov v meste Michalovce* najmä z dôvodu, že chce z dlhodobého hľadiska zabezpečiť efektívny proces integrácie cudzincov a utečencov na svojom území. Zároveň si z dlhodobého hľadiska kladie za cieľ aj to, že sa bude téme riadenej a neriadenej migrácie a následnej integrácie cudzincov a utečencov venovať aj do budúcnosti, napríklad prostredníctvom zapracovania *Stratégie* do lokálnej politiky – Komunitný plán mesta alebo Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja na obdobie 2027-2030. Týmto krokom môže dôjsť k zvýšeniu potenciálu mesta pri získavaní ďalších finančných prostriedkov z externých zdrojov.

Pri procese tvorby *Stratégie pre integráciu cudzincov a utečencov v meste Michalovce* zohráva najdôležitejšiu úlohu jasné zadefinovanie si jednotlivých cieľov. Je to najmä z dôvodu, aby došlo k vytvoreniu vhodných podmienok pre zabezpečenie efektívneho začlenenia cudzincov a utečencov do spoločnosti, pričom je potrebné klásť dôraz na rešpektovanie a zachovanie národných záujmov. Môže ísť napríklad o zvýšenie atraktivity regiónu, prilákanie nových investorov či vytvorenie podmienok pre lepšie spotrebiteľské prostredie.

Dôležitú úlohu zohrávajú činnosti v rámci jednotlivých fáz, ktoré sú súčasťou tvorby *Stratégie*. Ide o:

1. Prípravná fáza a analýza situácie:

- **Identifikácia problémov a potrieb:** Zhromažďovanie nadobudnutých údajov (distribúcia dotazníkov) a následná analýza aktuálnej situácie, potrieb a výziev, ktorým čelia cudzinci a utečenci, ako aj hostiteľská komunita.
- **Analýza silných a slabých stránok:** Posúdenie už existujúcich zdrojov, infraštruktúry a kapacít pre zvládanie situácie v meste.
- **Stanovenie zodpovednosti:** Určenie riadiaceho tímu, ktorého úlohou bude koordinovať tvorbu stratégie.

2. Formulácia a plánovanie:

- **Stanovenie konkrétnej vízie a definícia jednotlivých cieľov:** Definícia dlhodobej vízie a jednotlivých merateľných cieľov v kľúčových oblastiach, ako je ubytovanie, vzdelávanie, zamestnanosť, zdravotná starostlivosť a sociálna integrácia.

- **Návrh opatrení:** Zadefinovanie konkrétnych krokov na dosiahnutie vopred stanovených cieľov.
- **Určenie zdrojov:** Alokácia finančných, ľudských ako aj materiálnych zdrojov potrebných na implementáciu.

3. Implementácia:

- **Realizácia jednotlivých opatrení:** Postupné začleňovanie naplánovaných aktivít do praxe.
- **Participácia:** Zabezpečenie efektívnej spolupráce formou stretnutí medzi rôznymi aktérmi, ktorí sa aktívne zaoberajú danou problematikou (vládne orgány, medzinárodné organizácie, samospráva, neziskové organizácie).

4. Monitorovanie a hodnotenie:

- **Priebežné monitorovanie:** Sledovanie pokroku a zber dát o priebehu implementácie.
- **Pravidelná evaluácia:** Vyhodnocovanie dosiahnutých výsledkov a účinnosti stratégie v pravidelných cykloch (napr. 1x do roka).
- **Aktualizácia stratégie:** Na základe dosiahnutých výsledkov zabezpečiť proces aktualizácie stratégie a jej akčných plánov.

Ide o nasledujúce ciele:

1. Poskytnutie pomoci pre cudzincov a utečencov pri riešení ich nepriaznivej životnej situácie so zreteľom na individuálny prístup riešenia ich problémov.

Východiskom pre naplnenie tohto cieľa bude zabezpečenie procesu neustáleho mapovania potrieb cudzincov a utečencov. Tento proces budú zabezpečovať zamestnanci Integrovaného centra formou realizácie vyhľadávacej činnosti v teréne, rozdávania viacjazyčných dotazníkov či realizáciou osobných rozhovorov s klientmi integrovaného centra. Vďaka tomu sa vytvoria možnosti práce s konkrétnymi aktuálnymi dátami o celkovom počte cudzincov, ich profile ako aj o ich individuálnych potrebách. Následne sa na základe získaných a vyhodnotených dát vytvoria vhodné mechanizmy, vďaka ktorým mesto Michalovce v budúcnosti rýchlejšie zareaguje na vznikajúce situácie spojené s integráciou cudzincov a utečencov.

2. Zabezpečenie integrácie cudzincov a utečencov do spoločenského života a diania v meste Michalovce.

Naplnenie spomínaného cieľa sa môže zabezpečiť predovšetkým formou posilňovania vzájomného porozumenia ako aj rešpektu medzi hostiteľskou komunitou a cudzincami, ale aj utečencami žijúcimi alebo prichádzajúcimi do mesta Michalovce. Je preto potrebné zabezpečiť organizovanie rozmanitých kultúrnych a spoločenských podujatí s cieľom v čo najväčšej možnej miere zabezpečiť proces vzájomnej interakcie spomínaných skupín obyvateľov mesta. Z pozície mesta by sa mal klásť dôraz najmä na podporu osvetovej činnosti o kultúrnej diverzite na jeho území, čo pomôže pri zvyšovaní/posilňovaní tolerancie a rešpektu v spoločnosti.

3. Vytvorenie vhodného prostredia pre cudzincov a utečencov tak, aby mali možnosť viesť plnohodnotný život založený na princípe nediskriminácie, rešpektu a podpore samostatnosti.

Pre dosiahnutie tohto cieľa je dôležité, aby došlo k vytvoreniu efektívnej spolupráce medzi mestom Michalovce a rôznymi inštitúciami či organizáciami, ktoré aktívne pracujú s cudzincami a utečencami (UNHCR, SHR, Charita, IP.). Vďaka posilneniu takejto spolupráce dôjde k zadefinovaniu konkrétnych postupov, ktoré vo väčšej miere pomôžu zvládnuť aktuálne výzvy spojené s integráciou cudzincov a utečencov. Spomínané opatrenie podporí mechanizmy, vďaka ktorým bude v meste Michalovce postupne dochádzať k vytváraniu spoločenského prostredia, podporujúceho aktívne zapájanie všetkých obyvateľov do spoločenského diania v meste.

3. CIEĽOVÉ SKUPINY STRATÉGIE INTEGRÁCIE

Po zadefinovaní jednotlivých cieľov obsiahnutých v *Stratégii integrácie cudzincov a utečencov v meste Michalovce*, došlo k vytypovaniu jednotlivých cieľových skupín, do ktorých sa zaradili:

- Odídenci ale aj všetky osoby, ktoré opustili svoje domovy z dôvodu opodstatneného strachu z prenasledovania na základe rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politického presvedčenia (utečenci, žiadatelia o medzinárodnú ochranu, azylanti, osoby s udelenou doplnkovou ochranou, odídenci a osoby bez štátnej príslušnosti).
- Občania tretích krajín, ktorí disponujú trvalým / prechodným pobytom na území SR.
- Občania iných krajín (EÚ, EHP, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska).

Z určitého pohľadu je možné konštatovať, že nepriamo sú cieľovou skupinou aj všetci obyvatelia mesta Michaloviec. Je to najmä z dôvodu, že vďaka zabezpečeniu kvalitnej integrácie dôjde k zlepšeniu vzájomného spolužitia, vzniku súdržnejšej a odolnejšej spoločnosti, ktorej členovia sa budú vzájomne kultúrne obohacovať.

Odídenci

V súčasnej dobe to pre spomínané osoby predstavuje najjednoduchší spôsob na získanie legálneho štatútu, pričom jeho získanie nie je podmienené zdĺhavými procesmi. O status dočasného útočiska môže osoba požiadať ihneď po vstupe na územie SR alebo aj po uplynutí určitého času. O tento typ pobytu môžu požiadať na základe nasledovných podmienok:

- sú občanmi Ukrajiny,
- sú osobou, ktorej bola udelená medzinárodná ochrana alebo rovnocenná vnútroštátna ochrana na Ukrajine pred 24. februárom 2022,
- sú rodinným príslušníkom ukrajinského občana alebo osoby, ktorej bola udelená medzinárodná ochrana alebo rovnocenná vnútroštátna ochrana na Ukrajine pred 24. februárom 2022 (ak rodinný príslušník býval na Ukrajine pred 24. februárom 2022),
- sú cudzincom, ktorý disponoval trvalým pobytom na Ukrajine pred 24. februárom a zároveň mu nie je zabezpečený bezpečný návrat do jeho domovskej krajiny.

Osoba, ktorej bol priznaný status dočasného útočiska na území SR má zabezpečený prístup k zdravotnej starostlivosti, vzdelaniu, zamestnaniu, štátnej sociálnej pomoci, príspevku na ubytovanie v súlade s platným znením zákona o azyle č. 480/2002 Z.z..

Občania tretích krajín, ktorí disponujú trvalým / prechodným pobytom na území SR

Občanom tretej krajiny je každá osoba, ktorá nie je štátnym občanom a zároveň nie je ani občanom iného členského štátu EÚ. Do tejto kategórie osôb patria aj osoby, ktoré nedisponujú žiadnou štátnou príslušnosťou.

Pri pohľade na situáciu občanov tretích krajín môžeme skonštatovať, že oproti občanom EÚ/EHP pre nich platia prísnejšie pravidlá.

Občanom tretích krajín je povolené sa zdržiavať na území SR ak disponujú:

- platným vízom alebo v rámci bezvízového styku alebo s platným povolením na pobyt udeleným iným členským štátom EÚ,
- udelením prechodného pobytu – umožňuje cudzincovi zdržiavať sa na území SR v čase, na aký mu bol príslušným policajným útvarom udelený, tento typ pobytu je viazaný vždy iba na jeden účel (podnikanie, štúdium, zamestnanie, plnenie služobných povinností, zlúčenie rodiny...),
- udelením trvalého pobytu – umožňuje cudzincovi zdržiavať sa na území SR dlhodobo, ide o stabilnejší typ pobytu ako prechodný pobyt, predovšetkým z časového hľadiska, v súčasnej dobe sa cudzincom udeľujú 3 typy trvalého pobytu – trvalý pobyt udelený na obdobie 5 rokov, trvalý pobyt udelený na neobmedzený čas a dlhodobý trvalý pobyt,
- udelením tolerovaného pobytu – umožňuje cudzincovi pobyt na území SR ak sa ocitol v situácii, keď nemôže zo SR vycestovať a zároveň nespĺňa podmienky na udelenie iného typu pobytu. Cudzincovi sa udeľuje na dobu najviac 180 dní, pričom má možnosť si tento typ pobytu predĺžiť.

Občania iných krajín (EÚ, EHP, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska)

Občania patriaci do tejto skupiny osôb majú rovnaké práva ako aj občania SR – právo na život, zamestnanie či vzdelanie. Na území SR sa môžu zdržiavať bez registrácie až 90 dní, v prípade dlhšieho pobytu musia podstúpiť proces registrácie na príslušnom útvare cudzineckej polície.

Pri pobyte presahujúcom 90 dní musia spĺňať nasledovné podmienky:

- byť zamestnaný na území SR,
- byť samostatne zárobkovou činnou osobou na území SR,

- disponuje dostatočnými zdrojmi pre seba a členov svojej rodiny, aby sa nestali záťažou pre systém pomoci v hmotnej núdzi SR počas obdobia ich pobytu a majú zdravotné poistenie na území SR,
- byť študentom základnej, strednej alebo vysokej školy na území SR,
- byť rodinným príslušníkom občana EÚ/EHP, ktorého sprevádza alebo sa k nemu pripája a ktorý spĺňa vyššie uvedené podmienky.

Pri podrobnejšom pohľade na vyššie uvedené skupiny osôb nemožno pri vytváraní Stratégie integrácie cudzincov a utečencov v meste Michalovce zabúdať ani na osoby, ktoré sú svojou podstatou považované za vysoko zraniteľné. Medzi takéto skupiny cudzincov radíme:

- deti a mládež pochádzajúce z neúplných rodín (jednorodičovské rodiny),
- deti a mládež pochádzajúca z rodín s nízkych ekonomických príjmom (napr. rodina poberá len dávku v hmotnej núdzi),
- deti a mládež žijúci na území SR bez svojho zákonného zástupcu, ktorí disponujú formálnym opatrovníkom,
- študenti škôl pochádzajúci z tretín krajín, u ktorých môže dôjsť k neefektívnemu začleneniu do spoločnosti v rámci komunity, v ktorej sa zdržiavajú,
- osoby z tretích krajín, ktoré majú zdravotné znevýhodnenie,
- osoby bez právneho statusu.

4. PRINCÍPY ZASTÚPENÉ V STRATÉGII INTEGRÁCIE CUDZINCŮV A UTEČENCŮV V MESTE MICHALOVCE

Základy integračnej politiky sú vybudované na pevných pilieroch zastrešujúcich princíp rovnosti, spravodlivosti ako aj rešpektovania ľudskej dôstojnosti každého človeka.

Pri vypracovaní tejto stratégie došlo k zadefinovaniu nasledovných princípov:

- *Inklúzia*: zabezpečenie rovnakých príležitostí pre všetkých ľudí bez ohľadu na ich pohlavie, vek, vieru, orientáciu, sociálne postavenie či ich individuálne schopnosti. Zároveň to predstavuje aktívne vytváranie takých podmienok v spoločnosti, v rámci ktorých dôjde k zohľadňovaniu individuality požiadaviek, pričom je odlišnosť názorov vnímaná ako možnosť rozvoja tolerance, empatie ako aj rešpektu v spoločnosti. Zároveň zahŕňa prostredie, v ktorom sa každý člen cíti akceptovaný a prínosný pre spoločnosť.
- *Nediskriminácia*: zabezpečenie rovnosti prístupu všetkých obyvateľom k vzdelaniu, zamestnaniu, zdravotnej starostlivosti. Všetky činnosti sú zamerané na eliminovanie možnosti vzniku priameho alebo nepriameho znevýhodňovania osôb na základe ich osobných vlastností či príslušnosti k určitej skupine.
- *Individualizmus*: podporuje rôznorodosť medzi cudzincami a utečencami s tým, že realizované aktivity/činnosti zohľadňujú individuálne potreby každej osoby, s cieľom ich následnej aplikovateľnosti do konkrétnych situácií.
- *Dôstojnosť*: tento princíp deklaruje, že každý človek je nositeľom určitej hodnoty, na základe čoho sa s ním nemá zaobchádzať ako s vecou alebo objektom. Vytvára to základný pilier pre zabezpečenie rovnosti a solidarity.
- *Spolupatričnosť*: tento princíp vyplýva z potreby každého človeka vyhľadávať vo svojom živote sociálne kontakty s cieľom patriť do určitej skupiny či komunity. Realizované aktivity/činnosti sa zameriavajú na postupné posilňovanie vzájomnej podpory ako aj súdržnosti medzi rôznymi skupinami obyvateľom, vrátane cudzincov a utečencov.

5. OPATRENIA STRATÉGIE INTEGRÁCIE CUDZINCOV A UTEČENCOV V MESTE MICHALOVCE

Proces tvorby opatrení, ktoré sa následne zakomponovali do *Stratégie integrácie cudzincov a utečencov v meste Michalovce* bol ovplyvnený predovšetkým skutočnosťami nadobudnutými vďaka aktívnemu priebehu mapovania jednotlivých potrieb cieľovej skupiny a jeho následného spracovania. Proces mapovania potrieb bol realizovaný prostredníctvom vytvorených dotazníkov (viacjazyčných), ktoré boli distribuované medzi návštevníkov Integračného centra. Celkovo sa podarilo distribuovať 110 dotazníkov, pričom – návratnosť bola 95 dotazníkov.

Jednotlivé spomínané opatrenia boli vytvárané aj s ohľadom na zabezpečenie skutočnosti, aby v čo najväčšej miere podporili myšlienku zlepšenia úrovne spolužitia všetkých obyvateľov mesta Michalovce, bez ohľadu na ich jednotlivú štátnu príslušnosť. Vytvorené opatrenia boli následne rozdelené do jednotlivých kategórií, s ohľadom na konkrétnu týkajúcu sa problematiku. Vďaka vytvoreným opatreniam obsiahnutých v *Stratégii* sa má zabezpečiť postupná eliminácia už existujúcich problémov či potrieb cudzincov a utečencov na území mesta. Taktiež sa prostredníctvom opatrení má vytvoriť určitý mechanizmus, vďaka ktorému dokáže mesto efektívnejším spôsobom zareagovať na nové výzvy v budúcnosti, týkajúce sa integrácie cudzincov a utečencov na území mesta.

5.1 OBLASŤ MAPOVANIA POTRIEB CUDZINCOV A UTEČENCOV ŽIJÚCICH V MESTE MICHALOVCE

Toto opatrenie tvorí základný prvok pri tvorbe jednotlivých integračných opatrení v meste Michalovce. Zaistenie vhodného spôsobu napĺňania tohto opatrenia sa odzrkadlí vo forme efektívneho procesu tvorby ďalších opatrení v budúcnosti. Ak dôjde k procesu nepretržitého získavania informácií o aktuálnych potrebách cudzincov, zabezpečí to možnosť pružného zareagovania zo strany mesta Michalovce na novovzniknuté situácie.

Cieľ č.1: Vytvorenie jednotného systému zberu a zdieľania dát

Mesto Michalovce si stanovilo za cieľ vytvoriť komplexný systém, ktorý bude zameraný na pravidelný zber kvalitatívnych dát a informácií – problémy a podnety, mapovanie potrieb, atď. Získavané údaje budú mať komplexný charakter s cieľom pokrytia čo najviac oblastí integračných politík. Z dôvodu naplnenia tohto cieľa je nevyhnutné,

aby došlo k zadefinovaniu najvhodnejšieho spôsobu metódy zberu údajov do budúcnosti – rozhovor, dotazník, fokusové skupiny. Zároveň je dôležité vytvoriť databázu jednotlivých potrieb cudzincov a utečencov, pričom musí dôjsť k zabezpečeniu procesu pravidelných kvartálnych analýz spomínaných dát. Nahromadené dáta by mali zároveň podliehať systému anonymizácie dát.

Opatrenie:

- **Pravidelnosť zberu dát:** Zabezpečenie procesu zberu jednotlivých dát a ich následná sumarizácia (2x do roka) s cieľom využitia nadobudnutých informácií pri tvorbe opatrení do budúcnosti.
- **Metóda zberu dát:** Využitie jednotlivých kvalitatívnych či kvantitatívnych metód zberu dát podľa aktuálnej potreby.
- **Spolupráca pri zbere dát:** Zapojenie viacerých aktérov (organizácie a inštitúcie) do procesu zberu dát a následné spracovanie získaných dát a ich vyhodnotenie.
- **Koordinácia:** Koordinácia s ÚPSVaR, školskými zariadeniami a zdravotnými zariadeniami za účelom zabezpečenia hladkého toku informácií o aktuálnych potrebách cudzincov a utečencov.
- **Databáza potrieb:** Vytvorenie celkovej databázy jednotlivých potrieb cudzincov a utečencov, pričom dôjde k zabezpečeniu procesu pravidelných analýz získaných dát.
- **Spätná väzba:** Získavanie spätnej väzby od členov komunity ako aj obyvateľov mesta za účelom identifikovania aktuálnych potrieb pre vytváranie ďalších opatrení.

Cieľ č. 2: Komunitné sieťovanie

Dôležitú úlohu bude z pohľadu mesta zohrávať zameranie sa na nepretržitý proces komunitného sieťovania subjektov (vytváranie neformálnych pracovných skupín), ktoré by mohli byť následne vďaka svojim skúsenostiam nadobudnutým pri práci s cudzincami nápomocné pri procese získavania aktuálnych a presnejších informácií o cudzincoch a utečencoch. Vďaka tejto aktivite sa zabezpečí riešenie aj takých problémov, ktoré svojou zložitou už presahujú možnosti alebo schopnosti jednotlivca, skupiny či rodiny s cieľom podporovať celkový proces rozvoja danej komunity.

Opatrenie:

- **Identifikácia aktérov:** Vyhľadanie jednotlivých aktérov, ktorí sa zaoberajú problematikou integrácie cudzincov a utečencov. Následne oslovenie vybraných aktérov s cieľom nadviazania úzkej spolupráce pri riešení danej problematiky.
- **Zdieľanie dát:** Vytvorenie platformy, ktorá bude slúžiť k zdieľaniu dát medzi jednotlivými zapojenými aktérmi.

5.2 OBLASŤ VZDELÁVANIA

V súčasnosti sme v meste Michalovce svedkami situácie, že sa postupne zvyšuje počet detí cudzincov, ktorí navštevujú školské zariadenia na každej úrovni (materské školy, základné školy, stredné školy). Na túto situáciu sa podľa našich zistení, nadobudnutých počas rozhovorov s klientmi integračného centra, pripravili školské zariadenia dostatočne. Vďaka spätnej väzby od spomínaných osôb sa zaznamenali iba kladné odozvy na systém vzdelávania ich detí. Vyplývalo to najmä z dôvodu, že zamestnanci jednotlivých škôl (najmä výchovní poradcovia) boli podľa tvrdení rodičov dostatočne nápomocní pri začlenení ich detí do výchovno-vzdelávacieho procesu. V spomínanom procese boli nápomocní aj pracovníci integračného centra, ktorí novým žiakom z cudziny poskytovali sociálne poradenstvo ako aj tlmočenie.

Na prelome období 9/2025 a 10/2025 došlo k realizovaniu činností zameraných na získanie podrobnejších informácií, týkajúcich sa počtu cudzincov navštevujúcich jednotlivé materské, základné školy ako aj stredné školy v meste Michalovce. Spomínané činnosti sa realizovali formou nadviazania spolupráce (osobné stretnutia/telefonická komunikácia) s riaditeľmi spomínaných školských zariadení.

Na základe vyhodnotenia a následného spracovania spomínaných dát môžeme konštatovať, že spomínané školské zariadenia (materské a základné školy) navštevujú nasledovné počty cudzincov:

		Pohlavie		Ročník štúdia	
Názov školy	Počet cudzincov	Muž	Žena	I. - IV.	V. - VIII.
Materská škola	10	3	7		
Základná škola	69	37	32	25	44

Tabuľka č. 1: Štatistický údaj o počte cudzincov navštevujúcich MŠ a ZŠ v Michalovciach

Na základe vyhodnotenia a následného spracovania spomínaných dát môžeme konštatovať, že spomínané školské zariadenia (stredné školy) navštevujú nasledovné počty cudzincov:

Názov školy	Počet študentov cudzincov	Pohlavie		Ročník štúdia				
		Muž	Žena	I.	II.	III.	IV.	V.
Gymnázium Pavla Horova	4	0	4	4	0	0	0	0
SOŠ technická	19	18	1	8	5	3	3	0
Gymnázium E. Štúra	2	0	2	0	1	1	0	0
SOŠ sv. Cyrila a Metoda	0	0	0	0	0	0	0	0
Stredná zdravotnícka škola	5	3	2	3	1	1	0	0
Obchodná akadémia	10	8	2	2	3	4	1	0
SOŠ obchodu a služieb	27	21	6	8	4	5	3	7
Spolu	67	50	17	25	14	14	7	7

Tabuľka č. 2: Štatistický údaj o počte cudzincov navštevujúcich stredné školy v Michalovciach

Cieľ č.1: Zvýšenie miery informovanosti cudzincov a utečencov o možnostiach vzdelávania

V rámci tohto cieľa je potrebné sa zamerať na efektívne zvýšenie úrovne informovanosti cudzincov a utečencov o jednotlivých oblastiach ako aj možnostiach vzdelávania v meste. Zároveň je dôležité, aby boli všetky sprostredkované informácie pre cudzincov a utečencov ľahko dostupné a mali zrozumiteľnú podobu.

Veľmi nápomocné pre cudzincov a utečencov by bolo aj to, ak by spomínané informácie boli distribuované v cudzom jazyku, čo by v nemalej miere uľahčilo ich následné porozumenie.

Opatrenia:

- **Sprístupnenie informácií:** Vytvoriť na webovej stránke mesta sekciu v anglickom

a ďalších relevantných jazykoch, obsahujúcu zoznam všetkých školských zariadení pôsobiacich na území Michaloviec.

- **Informačné letáky:** Vytvorenie informačných letákov v cudzom jazyku, ktoré budú obsahovať podrobnejšie informácie o jednotlivých možnostiach vzdelania.

Cieľ č. 2: Dostupnosť informácií o voľných kapacitách na školách

V tomto kroku zohráva dôležitú úlohu poskytovanie adekvátnej asistenčnej pomoci pre cudzincov a utečencov pri ich zorientovaní sa v školskom systéme, s čím súvisí aj zisťovanie dostupnosti voľných kapacít na jednotlivých školách. Z pohľadu mesta je dôležité, aby dokázalo cudzincom a utečencom sprostredkovať včasnú informovanosť o jednotlivých zápisoch do škôl prostredníctvom svojich oficiálnych sociálnych médií.

Touto problematikou sa mesto Michalovce začalo intenzívne zaoberať už v školskom roku 2025/2026, prostredníctvom pracovníkov integračného centra. Tí vďaka svojej vyhľadávacej činnosti dokázali identifikovať možné problémy súvisiace so zápisom cudzincov do materských škôl. Vďaka tomu sa podarilo poskytnúť pomoc pri sfinalizovaní zápisných formulárov viacerým novým žiakom pri ich vstupe do vzdelávacieho procesu.

Opatrenia:

- **Informačné portály:** Prostredníctvom mestských portálov zabezpečiť včasné poskytovanie relevantných informácií o termínoch zápisu do škôl.
- **Poskytovanie pomoci a podpory pri zápise:** Poskytovanie asistencie rodinám pri vyplňovaní potrebných formulárov, týkajúcich sa zápisu do školy. Zároveň poskytnutie súčinnosti rodinám pri zápise ich detí, prostredníctvom pracovníka integračného centra – tlmočníka.
- **Pomoc pri hľadaní škôl:** Poskytovanie pomoci rodinám pri hľadaní dostupných škôl s voľnou kapacitou.
- **Efektívna spolupráca so školami:** Zabezpečiť, aby školy poskytovali zriaďovateľovi včasné informácie o prípadných „uvolnených“ kapacitách na škole, aby došlo k efektívnemu využívaniu dostupných zdrojov a kapacít. Zároveň je potrebné realizovať na pravidelnej báze stretnutia s riaditeľmi školských zariadení s cieľom výmeny aktuálnych informácií o žiakoch z cudziny.

- **Financovanie školských zariadení:** Zameranie sa na získanie možných externých finančných zdrojov s cieľom podpory školských zariadení pri vytváraní špecifických programov, slúžiacich na zefektívnenie integrácie detí cudzincov a utečencov.

Cieľ č. 3: Zabezpečenie plynulého procesu adaptácie žiaka

Pri začleňovaní žiakov s cudzineckým alebo utečeneckým pôvodom do výchovno – vzdelávacieho procesu môže nastať viacero nepredvídateľných okolností, ktoré sa môžu negatívne prejaviť v ich následnej integrácii. V tejto situácii by mohol zohrať dôležitú úlohu pedagóg či odborný zamestnanec školy – adaptačný koordinátor, ktorý by mal na starosti koordináciu bezproblémového začlenenia žiada do výchovno – vzdelávacieho procesu a zároveň by vytváral aktivity zamerané na jeho ľahšie prijatie do kolektívu rovesníkov. Takýto zamestnanec by bol žiakovi nápomocný pri jeho oboznámení sa so školským poriadkom ako aj s povinnosťami, ktoré z neho vyplývajú. Sekundárnu pomoc by mohli dostať žiaci z cudziny aj formou pomoci od pracovníkov Integračného centra mesta Michalovce, ktorí ponúkajú svojim klientom aj kurzy slovenského jazyka. Na túto možnosť sa mesto Michalovce už pripravilo prostredníctvom toho, že jednou z pracovníčok spomínanej sociálnej služby je tlmočníčka. Aj takéto formy pomoci zohrajú dôležitú rolu v procese celkovej adaptácie žiakov z cudziny v vzdelávacom systéme.

Opatrenia:

- **Adaptačný koordinátor:** Posilnenie personálnych kapacít na pozícii adaptačného pracovníka s cieľom uľahčiť celkový proces začlenenia žiakov z cudziny do výchovno – vzdelávacieho procesu.
- **Podpora systému vzdelávania pedagógov:** Zaistiť proces systematického vzdelávania pedagógov o práci s deťmi – cudzincami a utečencami.
- **Kurzy slovenského jazyka:** Prostredníctvom Integračného centra poskytovať kurzy slovenského jazyka s cieľom získania praktických jazykových znalostí potrebných pre každodenné činnosti v živote cudzincov a utečencov.
- **Jazyková príprava žiakov:** Zabezpečiť zvýšenie úrovne jazykovej prípravy počas priebehu adaptácie žiakov z cudziny na základných školách.
- **Nadviazanie spolupráce:** Nadviazanie úzkej spolupráce s aktérmi, ktorí sa aktívnym spôsobom venujú problematike vzdelávania cudzincov a utečencov.

5.3 OBLASŤ BÝVANIA

Zabezpečenie bývania ako jednu zo základných oblastí života človeka má svoje zastúpenie vo viacerých medzinárodných ľudsko-právnych dokumentoch (Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Dohovor o právach dieťa, Európska sociálna charta).

Zároveň je ubytovanie definované ako prioritná potreba na základe prieskumu realizovaného Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov UNHCR s názvom Prehľad socio-ekonomických náhľadov z roku 2024.

Pri pohľade na vytvorené kapacity, týkajúce sa možnosti bývania v meste Michalovce a na základe našich vlastných zistení od cudzincov a utečencov môžeme konštatovať, že aktuálna situácia v meste nie je až taká akútna oproti iným mestám. Určitú rolu v tomto tvrdení zohrala aj skutočnosť, že na základe odpovedí oslovených cudzincov (údaje získané z vyhodnotených dotazníkov) môžeme konštatovať, že veľké množstvo z nich prichádzalo do mesta Michalovce už za svojimi rodinnými príslušníkmi, ktorí už v meste určitú dobu žili. To pre nich v prvotnom okamihu v nemalej miere uľahčilo proces integrácie, nakoľko nemuseli riešiť problém s hľadaním samostatného bývania.

Ďalším dôležitým faktom, ktorý uľahčil niektorým cudzincom a utečencom problémy s bývaním bolo vyplácanie štátneho príspevku pre vlastníkov nehnuteľností, ktorí im poskytli možnosť ubytovania. Napriek skutočnosti, že nešlo zo strany štátu o systémové opatrenie, bolo veľké množstvo nami oslovených cudzincov vďačných za takúto formu pomoci pri prvotnom riešení ich nepriaznivej situácie na území Slovenska.

Vďaka zverejneným údajom ako aj na základe vlastných zistení môžeme konštatovať, že väčšina cudzincov (vrátane utečencov ako aj odídencov) sa spočiatku zdržiavala v početnejších skupinách na východnom Slovensku, no neskôr sa presunuli smerom na západ Slovenskej republiky. Bolo to spôsobené predovšetkým z dôvodu väčšej možnosti uplatnenia sa na trhu práce. Aj napriek tomu sú Michalovce ako aj ostatné mesta východného Slovenska aj naďalej dôležitým miestom príchodu ako aj osídľovania ďalších cudzincov.

Vyššie uvedené tvrdenia sa potvrdili aj napríklad pri vyhodnocovaní štatistických údajoch, týkajúcich sa odídencov (Ukrajincov), ktorí boli, resp. sú evidovaní na MsÚ Michalovce, z dôvodu poskytovania príspevku na bývanie:

- v období 9/2022 bolo evidovaných 217 osôb,
- v období 9/2023 bolo evidovaných 367 osôb,

- v období 9/2024 bolo evidovaných 147 osôb.

V súčasnom období je evidovaných 115 odídenčov, z čoho je 45 mužov a 73 žien. Pri pohľade na jednotlivé vekové skupiny hovoríme o 47 odídenčov vo veku 0 – 18 rokov, 24 odídenčov vo veku 18 – 35 rokov, 20 odídenčov vo veku 35 – 50 rokov a 24 odídenčov vo veku viac ako 51 rokov.

Cieľ: Zlepšiť prístup cudzincov a utečencov k získaniu dlhodobého bývania

Opatrenie:

- **Podporné služby v oblasti bývania:** Poskytovanie poradenských a asistenčných služieb pre cudzincov a utečencov pri vyhľadávaní bývania a jeho následného udržiavania s ohľadom na zabezpečenie dlhodobej vízie.
- **Monitoring situácie:** Pravidelné zisťovania aktuálnych informácií o možnej dostupnosti bývania v meste Michalovce a v jeho blízkom okolí.
- **Partnerstvo:** Vytváranie nových partnerstiev s mimovládnyimi organizáciami v rámci poskytovania služieb bývania.
- **Bývanie s podporou:** Vytvoriť spolu s mimovládnyimi organizáciami nástroj „bývanie s podporou“, ktorý by bol zameraný na pomoc zraniteľným skupinám (matky s deťmi, seniori).
- **Finančné zdroje:** Hľadanie možnosti pre získanie financií z externých zdrojov za účelom podpory výstavby nájomných bytov pre ekonomicky slabšie skupiny obyvateľstva, teda aj pre cudzincov a utečencov.

5.4 OBLASŤ ZAMESTNANOSTI

Pre cudzincov a utečencov je dôležité v prvom rade zabezpečenie ich ekonomickej sebestačnosti, s čím úzko súvisí aj proces jeho postupného uplatnenia na trhu práce. Tento aspekt je jedným z kľúčových predpokladom pre ľahšie zvládnutie celkového procesu ich integrácie do spoločnosti a zároveň k možnosti naplnenia ich jednotlivých životných potrieb. Pre cudzinca sa prostredníctvom získania zamestnania vytvára možnosť jednoduchšieho a zároveň rýchlejšieho spôsobu prekonania kultúrnych ako aj komunikačných bariér v spoločnosti.

Pri možnosti získania zamestnania zohrávajú dôležitú úlohu aj potenciónálni zamestnávateelia, vystupujúci v systéme trhu práce. Z pohľadu mesta je významné vytvárať a následne udržiavať rôzne partnerstvá so zamestnávateľmi, ktorí už v súčasnej dobe na území mesta alebo v jeho blízkom okolí zamestnávajú cudzincov na rôznych pracovných pozíciách.

Ďalšou možnosťou je nadviazanie úzkej spolupráce s veľkými zamestnávateľmi v regióne, za účelom hľadania spoločných riešení vyplývajúcich z pracovnej migrácie v Michalovciach. Naplnenie tohto cieľa prostredníctvom uvedených činností sa prejaví v podobe prínosu pri zdieľaní skúsenosti súvisiacich s uplatňovaním sa cudzincov na trhu práce.

Jedným z opatrení smerujúcich k zabezpečeniu rovnosti medzi žiadateľmi o zamestnanie je aj poskytovanie relevantných informácií pre cudzincov a utečencov o možnostiach ich účasti na rekvalifikačných kurzoch. Táto skutočnosť by v nemalej miere zvýšila možnosť uplatnenia cudzinca na trhu práce a zároveň by sa mohol znížiť aj celkový počet pracovných miest, v ktorých sa dlhodobo prejavuje nedostatok záujemcov o takého zamestnanie.

Cieľ: Posilnenie postavenia cudzincov a utečencov na trhu práce

Opatrenie:

- **Podpora aktivít Integračného centra:** Vytváranie aktivít pre cudzincov zameraných na poskytovanie rôznych informácií týkajúcich sa oblasti zamestnanosti. Zároveň z pozície mesta podporovať rôzne informačné kampane s cieľom zvýšenia celkovej informovanosti cudzincov a utečencov o jednotlivých právach a povinnostiach pri uplatnení sa na trhu práce.
- **Rekvalifikačné kurzy:** Ponuka kurzov pre cudzincov a utečencov so zameraním na získanie nových vedomostí a zručností pre zlepšenie možnosti ich uplatnenia sa na trhu práce.
- **Informačné kampane:** Realizácia informačných kampaní zameraných na prevenciu vzniku pracovného vykorisťovania.
- **Vytváranie partnerstiev:** Vytvárať a udržiavať partnerstvá so zamestnávateľmi, ktorí už v súčasnej dobe na území mesta alebo v jeho blízkom okolí zamestnávajú cudzincov a utečencov na rôznych pracovných pozíciách. Súbežne s tým

zabezpečiť lepšiu informovanosť zamestnávateľov o pobytových a pracovných pravidlách.

- **Spolupráca so zamestnávateľmi:** Zavedenie mechanizmu aktívnej spolupráce so zamestnávateľmi. V pravidelných časových intervaloch realizovať spoločné stretnutia so zamestnávateľmi, s cieľom zistenia aktuálneho počtu dostupných pracovných miest vhodných pre cudzincov a utečencov.

5.5 OBLASŤ SOCIÁLNEJ A ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Pri riešení integračných politík je dôležité sa zamerať aj na problémy cudzincov a utečencov, týkajúcich sa zabezpečenia sociálnej starostlivosti. Sociálna pomoc je na území SR zabezpečovaná prostredníctvom poskytovania sociálnych služieb a prostredníctvom poskytovania sociálnych dávok pod hlavičkou samosprávnych orgánov alebo štátnej správy.

Na území mesta pôsobí okrem verejného poskytovateľa (mesta) aj viacero neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Prostredníctvom nich sú na území mesta zastrešované rôzne sociálne služby. Nakoľko je súčasná doba ovplyvnená vysokým nárastom indexu stárnutia obyvateľstva, služby poskytované pre seniorov ako aj pre ľudí so zdravotným znevýhodnením sú najčastejšie využívanými službami v meste. Pre spomínané osoby sa poskytujú služby prostredníctvom zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, denného stacionára, prepravnej služby či opatrovateľskej služby. Mesto Michalovce je v rámci Zemplína známe vysokým dopytom najmä po poskytovaní opatrovateľskej služby. Vyplýva to najmä zo skutočnosti, že mesto chce aj naďalej podporovať seniorov, aby zostali čo najdlhšie v domácom prostredí. Tento spôsob podporuje nezávislý život človeka so zdravotným postihnutím.

V rámci dávok sociálnej pomoci poskytuje mesto jednorazovú dávku v hmotnej núdzi, či funkciu osobitného príjemcu pri poskytovaní prídavku na deti z dôvodu záškoláctva.

Spomínané sociálne dávky sú ale naviazané na trvalý pobyt v meste a teda v súčasnej dobe vylučujú možnosť získania spomínaných dávok pre cudzincov bez trvalého pobytu v meste.

S poskytovaním sociálnej starostlivosti je úzko prepojené aj poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Podľa aktuálnej legislatívy majú všetci ľudia, ktorí boli nútení z dôvodu vojny opustiť svoje domovy, nárok na poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Pri bližšom pohľade na rozsah jej poskytovania nachádzame určité rozdiely. Deťom

a mladistvým do 18 rokov disponujúcim dočasným útočiskom je zabezpečené poskytovanie rovnakej zdravotnej starostlivosti ako občanom v rovnakej vekovej kategórii. Dospelé osoby s udelením dočasným útočiskom majú zabezpečené len poskytovanie neodkladnej a potrebnej zdravotnej starostlivosti.

Vyššie uvedené skutočnosti súvisiace s rozsahom poskytovania zdravotnej starostlivosti sú aktuálnym nastaveným obmedzujúce, nakoľko dospelí ľudia na úteku z Ukrajiny sa nestávajú plnohodnotnou účasťou nášho zdravotného systému.

Cieľ: Zlepšenie dostupnosti sociálnej a zdravotnej starostlivosti pre cudzincov a utečencov

Opatrenie:

- **Identifikácia jednotlivých potrieb:** Spolupráca s rôznymi aktérmi (poskytovatelia sociálnych služieb, mimovládne organizácie, štátne inštitúcie..) s cieľom vyhľadávania cudzincov a utečencov, ktorí sa ocitli v sociálnej núdzi/sociálnom vylúčení.
- **Sociálne služby:** Zabezpečiť prístup k poskytovaniu všetkých sociálnych služieb pre cudzincov a utečencov, vrátane kontaktu so sociálnym pracovníkom, psychológom a lekárom.
- **Súhrn sociálnych služieb:** Vytvorenie cudzojazyčnej verzie katalógu sociálnych služieb poskytovaných na území mesta Michalovce a v jeho blízkom okolí s cieľom ľahšieho zorientovania sa cudzincov a utečencov v danej oblasti.
- **Spolupráca pri poskytovaní pomoci:** Vytvorenie prepojenia medzi Integrovaným centrom, jednotlivými zdravotnými zariadeniami a mimovládnymi organizáciami za účelom zefektívnenia spolupráce pri riešení problémov, týkajúcich sa poskytovania zdravotnej starostlivosti pre cudzincov a utečencov.
- **Poskytovanie informácií:** Zabezpečiť poskytovanie adekvátnych informácií cudzincom a utečencom o dostupnosti zdravotnej starostlivosti a o ich právach pri jej poskytovaní.
- **Stretnutia s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti:** Realizácia osobných stretnutí so všetkými aktérmi poskytujúcimi zdravotnú starostlivosť, za účelom prezentovania nevyhnutnej potreby komunikačných tlmočníkov v nemocniciach a ambulanciách.

- **Prístup k zdravotnej starostlivosti:** Zabezpečiť financovanie mimoriadnej zdravotnej starostlivosti pre dospelých s dočasným útočiskom (napr. prostredníctvom grantov MV SR alebo MZ SR).

5.6 OBLASŤ SPOLUNAŽÍVANIA CUDZINCOV, UTEČENCOV A DOMÁCEHO OBYVATEĽSTVA

Na základe doterajších rôznorodých aktivít realizovaných prostredníctvom mesta môžeme konštatovať, že mesto Michalovce sa môže právom pýšiť aj pomenovania ako „Michalovce – mesto športu“ či „Michalovce – mesto kultúry“. Nejde pritom o ojedinelé aktivity, ale ide o vytváranie aktivít, ktoré majú viacročnú tradíciu a ktoré každoročne do mesta prilákajú veľké množstvo ľudí aj z okolitých miest. Ide napríklad o Zemplínske slávnosti, Zemplínsky jarmok, Jarné či Vianočné trhy.

Vytváranie takýchto aktivít, napríklad v podobe každoročných folklórnych slávností, v neposlednom rade podporuje aj možnosť prepájania rôznych kultúr, národností či tradícií. Zároveň prostredníctvom spomínaných aktivít dochádza k budovaniu určitej úrovne spoločenskej súdržnosti či v neustálej podpore spolunažívania rôznych komunít v meste.

Okrem vytvárania kultúrnych podujatí sa mesto zameralo aj na propagáciu športových aktivít, ktoré sú realizované na pravidelnej báze so zameraním sa na všetky vekové skupiny obyvateľov. Dôležitú rolu v tomto smere zohrávajú aj jednotlivé športové kluby pôsobiace v meste Michalovce (MFK Zemplín Michalovce, HK Dukla Michalovce, IUVENTA MICHALOVCE), ktoré prejavili spolupatričnosť pri riešení situácie cudzincov v meste. Vďaka tomu sa podarilo zamestnancom integračného centra v spolupráci so spomínanými športovými klubmi už zrealizovať viacero aktivít, ktoré mali u zúčastnených cudzincov veľmi pozitívnu odozvu.

Aj napriek doterajším pozitívnym výsledkom vyplývajúcich z aktivít mesta netreba zabúdať, že sa spomínaným aktivitám treba venovať z pohľadu mesta aj do budúcnosti. Zároveň je potrebné aj naďalej klásť dôraz na vhodnú a včasnú informovanosť obyvateľov mesta o pripravovaných aktivitách, prostredníctvom mestských informačných portálov.

Cieľ č.1: Zabezpečenie efektívnosti spolupráce subjektov zaoberajúcich sa integráciou cudzincov a utečencov

Mesto Michalovce v súčasnej dobe spolupracuje s rôznymi aktérmi (UNHCR, SHR, Gréckokatolícka charita, Michalovsko-košická pravoslávna eparchia, NIVAM, INDRIEL..),

ktorí sa svojou činnosťou podieľajú na procese efektívnej integrácii cudzincov a utečencov do spoločnosti. Aj napriek tejto skutočnosti je potrebné aj naďalej vyhľadávať a následne podporovať vytváranie nových spoluprác s ďalší inštitúciami či organizáciami s cieľom vytvárania aktivít, ktoré svojou podstatou budú reflektovať aktuálne potreby či požiadavky jednotlivých cudzincov.

V rámci spolupráce so spomínanými subjektmi je potrebné organizovať v pravidelných intervaloch stretnutia jej členov s cieľom zdieľania aktuálnych informácií o dianí cudzincov v meste.

Opatrenie:

- **Vytváranie partnerstiev:** Vytvárať nové a zároveň udržiavať už existujúce partnerstvá s aktérmi, ktorí sa aktívne venujú problematike integrácie cudzincov a utečencov. Zároveň realizovať pracovné stretnutia so spomínanými aktérmi s cieľom výmeny aktuálnych informácií či skúsenosti o aktuálnych potrebách či problémoch cudzincov a utečencov.
- **Sprístupnenie informácií:** Prostredníctvom mestských platforiem poskytovať v UA/EN jazyku základné informácie o činnostiach jednotlivých organizácií, poskytujúcich odborné činnosti zamerané na pomoc cudzincom a utečencom.

Cieľ 2: Napĺňanie stratégie integrácie cudzincov

Proces strategického plánovania v sebe obsahuje rozbor rôznych interných ako aj externých činiteľov, vďaka čomu sa dá v dostatočnom časovom predstihu identifikovať vplyv potencionálnych prekážok či rizík. To je pre mesto prospešné najmä z pohľadu možnosti tvorby jednotlivých plánov na ich úspešné zvládnutie.

V tomto bode je dôležité zabezpečiť, aby sa mesto zameralo na proces napĺňania jednotlivých cieľov stratégie, týkajúcej sa integrácie cudzincov a utečencov. Vďaka tomu dôjde k vytvoreniu možnosti premieňať dlhodobé ciele, ktoré boli vopred stanovené na konkrétne výsledky v budúcnosti.

Zároveň je potrebné, aby sa do tohto procesu zakomponovalo aj vytváranie jednotlivých nových akčných plánov do budúcnosti, ktoré budú reflektovať aktuálne potreby daných osôb.

Opatrenie:

- **Plnenie cieľov stratégie:** Zameranie sa na proces postupného naplňovania jednotlivých cieľov stratégie. Zároveň realizovať priebežné monitorovanie plnenia cieľov.
- **Akčný plán:** Po schválení stratégie dôjde v spolupráci s kľúčovými aktérmi k vytvoreniu akčného plánu na obdobie do 31.12.2027. Jeho obsahom budú jednotlivé opatrenia - ich ciele, realizované aktivity, merateľné ukazovatele...

Cieľ č. 3: Realizácia aktivít/podujatí prostredníctvom Integračného centra

Mesto Michalovce sa pri procese efektívnej integrácie cudzincov zameralo predovšetkým na vytváranie činnosti a aktivít realizovaných prostredníctvom zamestnancov integračného centra. Je potešujúce, že doterajšia spätná väzba klientov spomínaného centra bola vždy pozitívna. Zároveň sa na základe našich zistení potvrdila aj skutočnosť, že realizované aktivity sú pre klientov integračného centra zaujímavé aj vďaka svojej rozmanitosti. Aj napriek spomínanej pozitívnej spätnej väzby neprestáva mesto v danej veci realizovať aj ďalšie kroky, aby nedošlo k zníženiu atraktivity činnosti integračného centra s cieľom aj naďalej realizovať kultúrne ako aj komunitné aktivity zamerané na podporu interkultúrneho dialógu ako aj vyzdvihovanie dôležitosti kultúrnej rozmanitosti.

Opatrenie:

- **Informovanosť:** Zvyšovanie miery informovanosti domáceho obyvateľstva o živote a problémoch cudzincov a utečencov prostredníctvom podpory informačných kampaní.
- **Participácia:** Podporovať občianske združenia, školy a iné miestne organizácie k vytváraniu aktivít, do tvorby ktorých sa budú môcť aktívne zapájať cudzinci a utečenci, vďaka čomu dôjde k rozvoju priamych kontaktov medzi cudzincami a utečencami a domácimi obyvateľmi.
- **Multikultúrne podujatia:** Tvorba aktivít zameraných na podporu interkultúrneho dialógu, porozumenia a spolunažívania s cieľom búrať predsudky, zbližovať komunity a podporovať kultúrnu diverzitu.
- **Propagácia činnosti Integračného centra:** Zabezpečiť pravidelné zdieľanie informácií o aktivitách Integračného centra a zároveň vyzdvihovať prínos cudzincov a utečencov pre spoločnosť.

- **Inkluzívne aktivity:** Realizácia a podpora aktivít zameraných na prepájanie domácej populácie s cudzincami a utečencami.
- **Preventívne aktivity:** Realizovanie rôznych podujatí zameraných na prevenciu xenofóbie a nenávistných prejavov v spoločnosti.

5.7 Oblasť budovania odborných kapacít

Situácia súvisiaca s riadenou a neriadenou migráciou prináša pre mesto Michalovce mnohé nové výzvy, na ktoré je potrebné adekvátne zareagovať. Je potrebné sa zamerať na efektívny spôsob rozšírenia už existujúcich služieb v meste a zároveň je nevyhnutné z pozície mesta klásť dôraz na podporu vytvárania ďalších personálnych ako aj finančných kapacít.

Zaistenie dostatočnej miery informovanosti verejnosti o spoločenskom dianí v meste predstavuje jeden z hlavných predpokladov pre dosiahnutie efektívnej integrácie cudzincov a utečencov. Zároveň je potrebné distribuované informácie poskytovať v adekvátnej podobe, pretože nedostatočné či nezrozumiteľné informácie vytvoria pre cudzincov potencionálne prekážky/riziká pri ich začleňovaní do spoločnosti s cieľom ich prípravy na život v novom prostredí. V súčasnosti veľké množstvo cudzincov nadobúda informácie najmä z rôznych sociálnych sietí, pričom ale pri niektorých hrozí zvýšené riziko šírenia dezinformácií.

Cieľ č. 1: Rozvíjanie kapacít a zručností zamestnancov mesta

Pri poskytovaní pomoci cudzincom a utečencom je dôležité prihliadať na rôzne okolnosti, ktoré ovplyvňujú prácu s nimi, či ide o nepriaznivé životné okolnosti, jazykové bariéry alebo možnosť kultúrnej a spoločenskej odlišnosti. Spomenuté okolnosti závažným spôsobom ovplyvňujú metódy pri práci s cudzincami. Ak sa zvolí nevhodná metóda práce so spomínanými osobami, môže to mať za následok vznik rôznych nedorozumení alebo konfliktov.

Ako bolo vyššie uvedené, v procese integrácie cudzincov a utečencov zohráva pre mesto jednu z najdôležitejších úloh nadviazanie adekvátnej komunikácie s danými osobami. Z toho dôvodu je potrebné, aby mesto pre svojich zamestnancov zabezpečilo na pravidelnej báze rôzne školenia zamerané na rozvoj ich komunikačných zručností, s cieľom osvojenia si aktuálnych právnych aspektov ovplyvňujúcich každodenný život cudzincov. Prínosom by boli aj školenia zamerané na oblasť poskytovania odbornej pomoci,

psychosociálnej podpory či kultúrneho scitlivovania. Zároveň je pre mesto dôležité, aby sa jeho zamestnanci pracujúci s cudzincami a utečencami zúčastňovali na rôznych osobných alebo online stretnutiach so zamestnancami iných miest v rámci Siete bezpečných bodov, alebo na Koordinačnom fóre pre utečencov, ktorému v Michalovciach spolupredseda Okresný úrad Michalovce spolu s UNHCR a ktoré poskytuje platformu pre výmenu informácií medzi aktérmi poskytujúcimi pomoc utečencom v okrese Michalovce. To zabezpečí proces zdieľania nadobudnutých skúseností ako aj získanie nových poznatkov využívaných pri práci s cudzincami.

Opatrenie:

- **Účasť na platformách spolupráce:** Mesto bude aktívnym spôsobom participovať na jednotlivých platformách, ktoré sa zaoberajú problematikou riadenej a neriadenej migrácie.
- **Rozvoj komunikačných zručností:** Realizovanie aktivít zameraných na rozvoj komunikačných zručností zamestnancov s cieľom osvojenia si aktuálnych právnych aspektov súvisiacich s integráciou cudzincov a utečencov.
- **Spolupráca v rámci Siete bezpečných bodov:** Realizácia osobných či online stretnutí s ostatnými členmi tohto spoločenstva za účelom zdieľania skúseností či získavania nových poznatkov súvisiacich s integráciou cudzincov a utečencov do spoločnosti.
- **Pracovné stretnutia:** Realizácia osobných stretnutí s predstaviteľmi jednotlivých mimovládnych organizácií (napr. 4x do roka) s cieľom zdieľania terénnych zistení o aktuálnych potrebách cudzincov a utečencov.

Cieľ č.2: Zabezpečenie udržateľnosti činnosti Integračného centra

V súčasnej dobe zohrávajú dôležitú úlohu pri práci s cudzincami a utečencami najmä aktivity a činnosti realizované prostredníctvom Integračného centra Michalovce. Mesto už od vzniku spomínaného centra vyzdvihuje jeho dôležitosť ako aj význam pri práci s cudzincami, na základe čoho bola jeho činnosť ihneď zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb. V súčasnej dobe sú poskytované služby Integračného centra zabezpečované prostredníctvom piatich zamestnancov – koordinátor, traja sociálni pracovníci a tlmočník. Prostredníctvom činnosti tohto centra dochádza ku poskytovaniu

komplexných a dôveryhodných informácií pre všetkým cudzincov žijúcich na území mesta Michalovce.

Vďaka aktívnemu prístupu sa integračné centrum stalo akýmsi „bodom prvého kontaktu“ pre cudzincov prichádzajúcich do mesta. Majú možnosť získať základné informácie z rôznych oblastí života – sociálne služby, bývanie, vzdelanie, zdravie.

Na základe zhodnotenia doterajších výsledkov, vyplývajúcich z fungovania integračného centra je dôležité zabezpečiť, aby jeho činnosť bola zabezpečená aj do budúcnosti. Na dosiahnutie tohto cieľa bude musieť mesto vyčleniť dostatočné financie ako aj zabezpečiť dostatočné pracovné kapacity.

Opatrenie:

- **Udržateľnosť Integračného centra:** Vytvorenie finančného plánu udržateľnosti služieb poskytovaných Integračným centrom na obdobie rokov 2025 – 2028 s cieľom zabezpečiť finančné zdroje z rozpočtu mesta, v prípade straty externého financovania.
- **Externé zdroje:** Aktívne zapájanie sa do rôznych výziev (AMIF, Nórske fondy...) s cieľom získania nových možností financovania (externé zdroje), čím dôjde k zabezpečeniu dlhodobého modelu udržateľnosti Integračného centra.

ZÁVER

Mesto Michalovce sa k problematike integrácie cudzincov a utečencov postavilo zodpovedne. Vo svojich začiatkoch vybuďovalo základy riešenia danej problematiky vo forme spustenia činnosti Integračného centra, prostredníctvom piatich zamestnancov. Sme radi, že každým dňom dochádza postupnými krokmi k posilneniu postavenie integračného centra v rámci možností riešenia sociálnych problémov v spoločnosti mesta.

Aj keď v súčasnosti z pohľadu príchodu väčšieho počtu cudzincov do mesta dochádza k ustáleniu situácie, vieme, že sa tento stav môže kedykoľvek rýchlo zmeniť. Aj na základe tejto skutočnosti sa mesto Michalovce podujalo k vytvoreniu vlastného strategického dokumentu s cieľom poskytnutia pomocnej ruky pri riešení celkovej nepriaznivej situácie cudzincov na území SR.

Sme si vedomí, že ani po prijatí tohto strategického dokumentu nedôjde z pohľadu mesta k celkovému vyriešeniu situácie súvisiacej s cudzincami. Napriek tomu ale môžeme skonštatovať, že z pozície mesta došlo k prijatiu a následne k realizácii prvých základných činností zameraných na hľadanie možných riešení v aktuálnej situácii. Dôležité bude najmä to, aby došlo v budúcnosti k vytvoreniu a schváleniu akčných plánov nadväzujúcich na tento dokument, ktoré budú svojim obsahom reagovať na aktuálnu situáciu a zároveň budú reflektovať aktuálne potreby cudzincov.

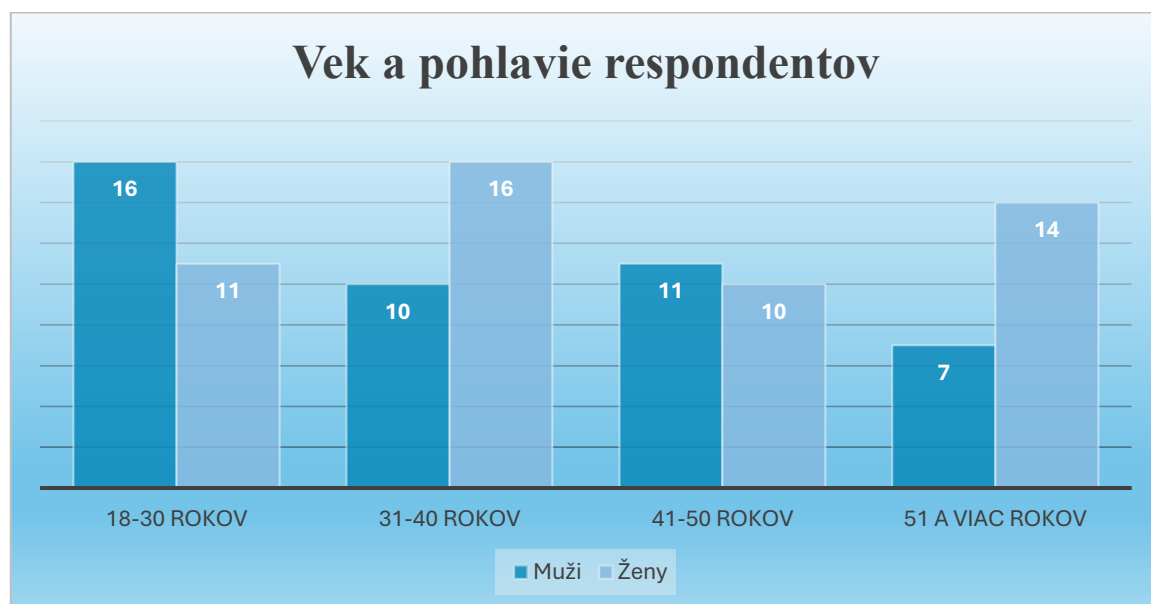
Aj napriek problémom spojených s integráciou cudzincov sa chceme postupnými krokmi pokúsiť o to, aby sa Michalovce stali plnohodnotným spoločným domovom pre všetkých ľudí žijúcich alebo zdržujúcich sa na jeho území. Vďaka tomu dôjde k vybudovaniu spoločenskej ako aj ekonomickej prosperity mesta.

ZBER DÁT

Výskumný súbor použitý pri tvorbe Stratégie integrácie cudzincov a utečencov v meste Michalovce sa zvolil v spolupráci s Integrovaným centrom Michalovce.

Proces mapovania potrieb prebiehal prostredníctvom vytvorených dotazníkov (viacjazyčných), ktoré boli distribuované medzi návštevníkov Integrovaného centra. Išlo o kvantitatívnu metódu zberu dát.

Nenáhodný výskumný súbor tvorilo 95 respondentov (cudzincov a utečencov) z celkového počtu 110 oslovených. Jednalo sa o osoby v štyroch vekových kategóriách a to 18 - 30 rokov, 31 - 40 rokov, 41 - 50 rokov, 51 a viac rokov. Oslovení respondenti boli vopred podrobnejšie informovaní o účelnosti daného výskumu, pričom im zároveň bolo vysvetlené, že dané informácie sa využijú na výskum týkajúci sa integrácie cudzincov a utečencov v meste Michalovce. Spomínaný výskum pozostával zo získavania poskytnutých informácií nadobudnutých počas mesiacov august 2025 až október 2025. Nami oslovení respondenti mali na vypracovanie daného anonymného dotazníka vyhradený časový úsek v trvaní približne 15-25 minút. V prípade potreby im bola ponúknutá možnosť asistencie od pracovníkov Integrovaného centra. Výsledok výskumu bol prínosom pri samotnej tvorbe Stratégie integrácie cudzincov a utečencov v meste Michalovce. Výskum bol anonymný a založený na dobrovoľnej účasti, pričom bola zabezpečená dôvernosť dát a ich následne bezpečné uchovanie. Percentuálne vyjadrenie návratnosti bolo 86.36%.

Graf č.4: Vek a pohlavie respondentov
(Zdroj: vlastné spracovanie, 2025)

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE

1. Projekt sociálnej integrácie a prevencie sociálno-patologických javov

Názov aktivity: *Divadlo pri fontáne Michalovce - Divadelné predstavenie "Geli" zamerané na prevenciu šikanovania s následnou odbornou diskusiou*

V rámci aktivít zameraných na podporu sociálnej súdržnosti a prevenciu sociálno-patologických javov došlo k zorganizovaniu preventívnej aktivity – divadelné predstavenie s vysokým integračným potenciálom. Cieľom aktivity bolo osloviť kľúčovú cieľovú skupinu (žiacov ôsmych a deviatych tried základných škôl v meste Michalovce) a prostredníctvom témy šikanovania podporiť empatiu, toleranciu ako aj vytvorenie bezpečného prostredia pre integráciu detí odídenčov do školských kolektívov na území mesta. Program bol rozdelený na dve hlavné časti: divadelné predstavenie a následnú interaktívnu diskusiu s hercami, za účasti preventistu mestskej polície, psychologičky integračného centra a vedúceho sociálneho odboru. Vďaka tomu došlo k vytvoreniu priestoru pre otvorený dialóg so žiakmi a pedagógmi. Predstavenie "Geli" bolo zamerané na tému šikanovania v kolektíve, pričom bolo spracované emotívnym a prístupným spôsobom, ktorý oslovil dospievajúcich divákov. Príbeh ponúkol žiakom zrkadlo ich vlastných školských kolektívov a poskytol priestor na zamyslenie sa nad dôležitosťou včasného rozpoznania a riešenia šikanovania. Po skončení predstavenia nasledoval kľúčový bod programu – moderovaná diskusia. Diskusia sa zamerala na konkrétne situácie, ktorým žiaci čelia, a na to, ako môžu spoločne – bez ohľadu na kultúrny pôvod – budovať bezpečnejšie školské prostredie. Aktivita posilnila spoluprácu medzi integračným centrom, mestskou políciou, sociálnym odborom a školami, čo je kľúčové pre udržateľnú integráciu zameranú na oblasť práce s mládežou. Predstavenia sa zúčastnilo 170 žiakov základných škôl.

2. Integrácia odídenčov prostredníctvom spoznávania regionálnej identity, histórie migrácie a prírodného dedičstva Zemplína

Názov aktivity: *Návšteva Múzea na čiare (Lekárovce), Múzea vyst'ahovalectva Kasigarda (Ťahyňa) a plavba loďou Labe po Zemplínskej šírave*

V rámci strategického integračného zámeru mesta, ktorého cieľom je uľahčiť adaptáciu klientov integračného centra z radov odídenčov do slovenskej spoločnosti, došlo prostredníctvom integračného centra k zorganizovaniu poznávacích exkurzií do regiónu Zemplína. Takáto aktivita cielene prepája spoznávanie histórie, súčasnej reality pohraničia

a prírodného dedičstva, čím napomáha k budovaniu komplexného obrazu o novej domovine a znižovaniu kultúrnych bariér.

Akcia zahŕňala návštevu troch hlavných bodov, ktoré sa vzájomne dopĺňali:

Múzeum na čiare (Lekárovce)

Návšteva poskytla klientom priamy pohľad do života v bezprostrednej blízkosti slovensko-ukrajinskej hranice, s dôrazom na historické súvislosti, bezpečnostné výzvy a každodennú realitu komunity, žijúcej v pohraničnej oblasti. Návšteva expozície umožnila zdieľanie vlastných skúseností odídencom s prechodom hraníc a pochopenie tranzitného charakteru regiónu. Múzeum zároveň približuje aj fenomén pašovania a prevádzachstva ako súčasť minulosti tohto regiónu.

Múzeum vyst'ahovalectva Kasigarda (Ťahyňa)

V autentickom "amerikánskom dome" múzeum dokumentuje masovú emigráciu Slovákov do Severnej Ameriky. Expozícia ukázala, že migrácia je bytostnou súčasťou slovenských dejín a identity. Počas návštevy tohto zaujímavého miesta sa ukázali dôležité paralely medzi historickou skúsenosťou Slovákov a súčasnou situáciou odídencom, hľadajúcich útočisko a nový domov.

Zemplínska šírava – Plavba výletnou loďou Labe

Počas plavby mali klienti možnosť zažiť komentovanú prehliadku zameranú na históriu vzniku tejto vodnej nádrže, jej význam pre región (rekreácia, poľnohospodárstvo, ochrana pred povodňami) a jej premenu v priebehu desaťročí. Touto aktivitou sa klientom integračného centra doplnili informácie o prírodnom a rekreačnom dedičstve nášho regiónu. Klienti zároveň získali ucelený pohľad na Zemplín, ktorý zahŕňa kultúrne, historické aj prírodné aspekty, čím sa posilnilo ich vnímanie územia ako potenciálneho nového domova.

Týchto aktivít sa zúčastnilo 70 klientov integračného centra.

3. Projekt sociálnej integrácie a komunitného zbližovania

Názov aktivity: Komunitné podujatie „Kreslíme si svet“ - maľovanie chodníka v mestskom parku Kerta Michalovce

V súlade so strategickým cieľom mesta, ktorým je podporovať vzájomnú interakciu, budovať pozitívne vzťahy v rámci hostiteľskej komunity – nášho mesta a uľahčovať prijatie klientov integračného centra - odídencom, zorganizovali pracovníčky integračného centra

komunitné podujatie pod názvom "Kreslíme si svet". Podujatie sa konalo v príjemnom prostredí mestského parku. Táto aktivita mala otvorený charakter, pre širokú verejnosť, bez zamerania na konkrétnu cieľovú skupinu. Zámerom aktivity bolo zdôrazniť myšlienku spoločného zdieľania, bez ohľadu na pôvod, jazyk či kultúru. Podujatie vytvorilo priestor pre neformálne stretnutie a spoločne strávený čas. Maľovanie kriedami na chodník, prirodzená kreativita a hravosť potvrdili, že takéto aktivity sú univerzálnym jazykom, ktorý efektívne prekonáva bariéry. Aktivita pomohla zmeniť vnímanie odíedencov z "cudzej" skupiny na aktívnych a vítaných členov miestnej komunity. Zapojenie detí, ale aj celých rodín, posilnilo sociálne siete a poskytlo priestor na výmenu kontaktov a skúseností. Podujatie v Mestskom parku bolo úspešným príkladom sociálnej súdržnosti a demonštráciu myšlienky "deti majú jeden svet". Nízko-nákladové, no vysoko efektívne aktivity, ktoré prepájajú komunitu cez spoločné, pozitívne zážitky, sú kľúčové pre úspešný integračný proces. Akcia mala veľmi pozitívnu spätnú väzbu, pričom sa na nej zúčastnilo približne 200 ľudí pochádzajúcich z rôznych komunít mesta.

PRÍLOHY

Príloha č. 1 Bezpečné body – centrá podpory a integrácie

Integračné centrum Michalovce Adresa: Športová 31, Michalovce Telefón: +421 918 360 747 E-mail: integracnecentrummi@msumi.sk	Centrum podpory cudzincov Košice Adresa: Hlavná 68, Košice Telefón: +421 908 365 995 E-mail: centrumH68@kosice.sk	Klientske centrum pre cudzincov mesto Prešov Adresa: Slovenská 40, Prešov Telefón: +421 918 230 137 E-mail: info.kcpc@presov.sk
Asistenčné centrum pre ľudí s cudzineckým pôvodom – LOOM Česká 267/2 Telefón: +421 903 497 189 E-mail: loom@bratislava.sk	ConnecTT – podporné centrum pre cudzincov Adresa: Františkánska 3, Trnava Telefón: +421 918 583 613 E-mail: connectt@trnava.sk	COMIN – kontaktné miesto pre cudzincov Adresa: Cintorínska 5, 949 01 Nitra Telefón: +421 911 055 889 E-mail: comin@comin.sk
Žilinský maják – Centrum informácií a podpory Adresa: Horný Val 24, Žilina Telefón: +421 917 393 616 E-mail: pomocua@zilina.sk		

Tabuľka č.3: Kontaktné informácie o centrách podpory a integrácie

Obrázok č.1: Jednotlivé mestá SR (Bezpečný bod)